

ТЕМА 4

ОЦІНКА МАТЕРІАЛЬНОСТІ ТА РИЗИКУ В АУДИТІ

Контрольні питання

1. Що розуміють під матеріальністю (суттєвістю) в аудиті?
2. Назвіть основні етапи визначення рівня суттєвості помилок і порушень у фінансовій звітності?
3. Скільки рівнів матеріальності (суттєвості) помилок існує в аудиті та які помилки належать до другого і третього рівнів?
4. Яким чином аудитор встановлює межу допустимої величини помилок у фінансовій звітності?
5. Де знаходиться практичне застосування матеріальності (суттєвості) в аудиті?
6. Яка залежність існує між рівнем матеріальності (суттєвості) помилок та інформаційною базою для проведення аудиту?
7. Поясніть суть аудиторського ризику.
8. Які фактори впливають на рівень аудиторського ризику?
9. У чому полягає кінцева мета аналізу ризику в аудиті?
10. На підставі яких даних проводять оцінку аудиторського ризику?
11. Назвіть основні складові аудиторського ризику.
12. Які методи застосовуються для оцінки аудиторського ризику?
13. Укажіть факторну модель аудиторського ризику.
14. Що означає контрольний ризик і які значення він може мати?
15. Що означає чистий ризик і які значення він може мати?
16. Як визначається рівень процедурного ризику?
17. Якою повинна бути величина процедурного ризику, якщо чистий ризик становить 0,8, а контрольний ризик встановлений на рівні 0,5?
18. При якому значенні процедурного ризику аудиторська перевірка буде проведена на незалежному рівні, якщо аудитор повністю не довіряє системам обліку і внутрішнього контролю?
19. Де та як на практиці використовується аудитором поняття “ризик”?

ЗАВДАННЯ 4.1

Зміст завдання

1. Перевірити вірність встановлення рівня матеріальності (суттєвості) на стадії планування, використовуючи звітні дані підприємства-клієнта за минулий звітний рік та перше півріччя поточного року.

Вихідні дані

Фінансова звітність підприємства за 200X рік та 200X-1 рік (табл. 4.1; 4.2)

Таблиця 4.2

Баланс

А к т и в	На 1.01.200X року (тис. грн.)
I. Необоротні активи:	
Основні засоби та нематеріальні активи	6425
Довгострокові фінансові інвестиції	533
Разом за розділом I	6958
II. Оборотні активи:	
Запаси	913
Дебіторська заборгованість та поточні фінансові інвестиції	3520
Грошові кошти та їх еквіваленти	165
Разом за розділом II	4598
Баланс	11556

П а с и в

I. Власний капітал	
Статутний капітал	4453
Резервний капітал	2052
Нерозподілений прибуток	1304
Разом за розділом I	7809
III. Довгострокові зобов'язання	486
IV. Поточні зобов'язання	3261
Баланс	11556

Звіт про фінансові результати

Стаття	Річний	Піврічний	
	200X-1 р.	Друге півріччя 200X-1 р.	Перше півріччя 200X р.
Чистий дохід (виручка від реалізації продукції)	15910	7629	8437
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	14167	6797	6990
Валовий прибуток	1743	832	1447
Інші операційні витрати	533	250	434
Фінансові результати від операційної діяльності – прибуток	1210	582	1013
Інші витрати	–	–	513
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування: прибуток	1210	582	500
Податок на прибуток від звичайної діяльності	440	204	350
Чистий прибуток	770	378	150

2. Витяги з файлів документів:

Очікувана сума виручки на 1.01.200X+1 – 17 млн. грн. Аудиторський гонорар за 200X рік повинен скласти 6000 грн. Суттєвість в минулому році була встановлена аудитором на рівні 120000 грн. У поточному році вона планувалася на рівні 90000 – 100000 грн. Визначені такі рівні суттєвості показників: прибуток від операційної діяльності – 5% (в розрахунок беруться дані другого півріччя минулого 200X-1 року та першого півріччя поточного 200X року); виручка від реалізації, очікувана за рік, – 2%; валюта балансу (200X-1) – 2%.

ЗАВДАННЯ 4.2

Зміст завдання

Укажіть і поясніть, які з нижченаведених тверджень є вірними.

Вихідні дані

1. Фінансова звітність не може бути вірною на 100%.
2. Чистий (внутрішній) ризик може бути зменшений протягом аудиторської перевірки.
3. Діяльність керівництва підприємства-клієнта впливає на чистий (внутрішній) ризик.
4. Чистий (внутрішній) ризик змінюється залежно від виду діяльності підприємства-клієнта.
5. Якщо чистий та контрольний ризики високі, високий і процедурний ризик також.
6. Якщо чистий та контрольний ризики низькі, то аудитор може знизити ступінь деталізації перевірки.
7. Процедурний ризик має один і той же рівень для всіх галузей перевірки – цикл купівлі, реалізації і т.д.
8. Якщо контрольний ризик низький, то аудитор може зменшити обсяг перевірки.
9. Кінцевою метою аналізу ризиків є оцінка аудиторського ризика.
10. Чистий ризик розраховується за формулою.
11. Процедурний ризик визначається на основі тестування.

ЗАВДАННЯ 4.3

Зміст завдання

На основі інформації про діяльність спільного підприємства “Граніт” необхідно:

1. Визначити області максимального чистого (внутрішнього) ризику.
2. Визначити, достатньо чи ні наданої інформації для оцінки аудиторського ризику.
3. Яку додаткову інформацію необхідно використовувати для визначення обсягу аудиту?
4. Оцініть необхідний рівень кваліфікації аудиторів.

Вихідні дані

15 жовтня 200X р. спільне підприємство (СП) “Граніт” звернулось до аудиторської фірми з проханням укласти договір на виконання аудиторських послуг стосовно підтвердження фінан-

сової звітності за 200X р. СП “Граніт” було створене у 200X-3 р. Частки в статутному капіталі розподілені таким чином: генеральний директор – 25%; іноземна компанія – 45% і російська фірма – 30%.

СП “Граніт” займається оптово-роздрібною торгівлею імпортними продовольчими товарами. 15% товарообігу складає роздрібний товарообіг, 85% – оптовий товарообіг. Оптовими покупцями є десять організацій, на три з яких припадає 70% обігу.

На протязі всього періоду існування СП “Граніт” штат співробітників був постійним і складав не більше 15 чоловік. СП “Граніт” орендує офісне, складське та торгове приміщення. Чисельність персоналу бухгалтерії складає 3 чоловіки. У 200X-1 р. СП здійснив перехід на комп’ютеризований облік з використанням стандартного пакета “1С: Бухгалтерія”. У 200X-3, 200X-2, 200X-1 рр. аудиторську перевірку здійснювала інша аудиторська фірма, яка виконувала послуги з переходу на комп’ютеризовану форму бухгалтерського обліку.

ЗАВДАННЯ 4.4

Зміст завдання

1. Розрахувати час на аудит закупівельних систем товариства з обмеженою відповідальністю “Сервіс”:
  - а) з використанням перевірок процедур контролю та перевірок по суті;
  - б) з використанням тільки перевірок по суті.
2. Розглянути умови, коли в аудиті застосовується тільки підхід, заснований на перевірці по суті, а коли необхідно використовувати поєднання перевірок процедур контролю та перевірок по суті.

Вихідні дані

Аудиторська фірма здійснює перевірку систем закупок ТОВ “Сервіс”. Допустимий рівень аудиторського ризику: $AR = 5\%$. Числий внутрішній ризик: $IR = 90\%$. Якщо перевірка системи контролю не проводилась, то ризик при контролі $CR = 100\%$. При проведенні перевірок системи контролю ризик при контролі $CR = 30\%$.

Для відповідання допустимого рівня ризику необхідно перевірити відповідну кількість пунктів у контрольних та детальних тестах (за умови, що в них не будуть знайдені помилки) (табл 4.3):

Таблиця 4.3

Метод перевірки	Без проведення перевірок процедур контролю	При проведенні перевірок системи контролю
Перевірка системи контролю	0	40
Перевірка по суті	130	45

Кількість часу в годинах, потрібна для проведення всіх тестів, наведена в табл. 4.4.

Таблиця 4.4

Показники	Перевірка системи контролю	Перевірка по суті
Фіксований час	2,5	1,5
Перемінний час для кожного пункту	0,3	0,25